

faktum

om pension og samfund

Nr. 66 = Marts 2009

Positivt afkast i SP - trods to kriser

1. marts i år valgte regeringen og Dansk Folkeparti i en skatteaftale at give godt 3 mio. danskere mulighed for at hæve deres Særlige Pensionsopsparing (SP) før tid.

Formålet er at sætte gang i den danske økonomi, der de sidste to kvartaler af 2008 har haft negativ vækst.

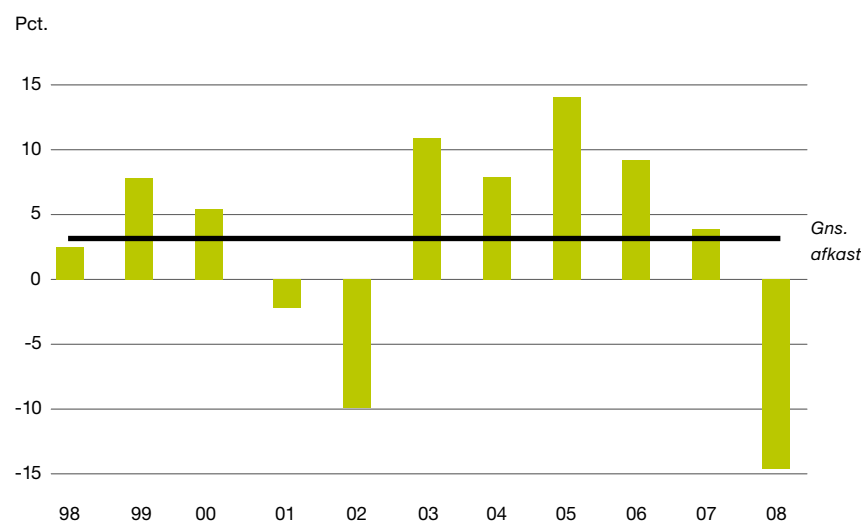
Og selvom muligheden for at trække sine penge ud af SP-ordningen kommer midt i en af de værste økonomiske kriser i moderne tid og med et aktiemarked i rødt, har SP-opsparerne ikke tabt på at have pengene stående hos ATP.

Set over hele SP's levetid – det vil sige perioden 1998-2008, som ud over den nuværende økonomiske krise også omfatter aktiekrisen i 2001 og 2002 – har SP opnået en samlet gennemsnitlig afkastprocent efter skat på 3,2 pct.

I de seneste 4 år – perioden 2005-2008, hvor der har været frit valg i SP – har ATP formået at forrente SP-midlerne med i gennemsnit godt tre procent årligt.

Ved udgangen af sidste år stod der godt 43 mia. kr. i SP-ordningen.

Samlet afkast i SP efter skat 1998-2008

SP: Forrentningen af kr. 20.000 fra 2004 til 2008

Alder ultimo 2004	Indestående ultimo 2004	Indestående ultimo 2008	Pct. pr. år
35 år	20.000 kr.	21.600 kr.	1,9
45 år	20.000 kr.	22.300 kr.	2,8
55 år	20.000 kr.	22.900 kr.	3,4
Puljevælgere	20.000 kr.	19.800 kr.	-0,3

Note: ultimo årene. Forrentningen er efter administrationsomkostninger, investeringsomkostninger og skat.

Uanset alder har der i perioden 2004 til 2008 været en positiv forrentning på penge, opsparet i SP. Kun de såkaldte puljevælgere har lidt et tab. Det er de kontohavere, der har valgt selv at forvalte deres SP-indestående.

► Ældste får bedst forrentning

De godt tre procents forrentning er et gennemsnit for alle de SP-kontohavere, som har overladt investeringerne til ATP.

SP-midlerne investeres nemlig afhængig af SP-opsparenes alder, så investeringsrisikoen bliver mindre, jo ældre man bliver. Forklaringen er enkel: Det skyldes, at investeringerne har en forskellig tidshorizont. Jo yngre man er, desto længere tid er der til pensioneringen. Jo længere tidshorizont, desto større chance har man for at opnå en højere forrentning ved at investere med en højere risiko.

Ellen Dalsgaard Zdravkovic, kundefachef, ATP: »De yngre har flere aktier, de ældre flere obligationer. Aktier forventes at give et bedre afkast på langt sigt, men til gengæld kan afkastet svinge meget fra år til år. Det gør ikke så meget, når man stadig har lang tid til pensionen. Når den rykker tættere på, bliver det vigtigere at have en vis sikkerhed for afkastet,« siger Ellen Dalsgaard Zdravkovic. Hun understreger, at ATP har investeret pengene efter, at folk skal have dem udbetalt, når de går på pension – ikke med sigte på, at de skal udbetales før tid.

I perioder, hvor aktierne styrtdykker, går det ud over de yngste, mens de ældste halter bagud, når det går den modsatte vej. De store aktiekursfald i 2008 har især ramt de yngste. Derfor står de ældste i dag faktisk med den bedste forrentning, når man kigger på den seneste 4-års periode. Det billede kan nå at skifte mange gange i løbet af de kommende årtier.

Bedre afkast end de fleste

Selvom man har indbetalt i samme periode, så betyder investeringsmodellen i SP altså, at man alligevel får forskellig forrentning. En beregning fra ATP viser, at både unge og ældre med penge i SP har fået et positivt afkast – også et bedre afkast end det markedet i øvrigt har kunnet præstere.

SP-ordningens samlede, gennemsnitlige afkast i perioden 2004 til 2008 var på tre procent årligt efter enhver form for omkostninger. Andre danske investeringsforeninger opnåede i samme periode et gennemsnitligt afkast på godt 1 pct. årligt efter skat og investeringsomkostninger, men før fradrag af administrationsomkostninger.

Puljevælgere har tabt

Kun én gruppe SP-opsparene har haft et negativt afkast i perioden, nemlig de såkaldte puljevælgere. Fra 2005 fik alle med en SP-konto mulighed for at vinke farvel til ATP som kapitalforvalter. Man kunne enten flytte sin konto til en anden forvalter eller prøve lykken som investor ved selv at vælge puljer på den såkaldte Folkebørs.

Puljevælgerne er navnet på den gruppe, der selv har stået i spidsen for investeringerne. De er ikke mange – omkring 8.000 – og vurderet her og nu, er det ikke gået så godt. I gennemsnit har de i perioden 2005-2008 tabt 0,3 pct. pr. år.

»De, der selv vælger, vil typisk være mere risikovillige end ATP. Det vinder de på i gode år som for eksempel 2005

og 2006. Men når det går galt, så kan det gå virkelig galt. Det fik mange puljevælgere at mærke i 2008, hvor de i gennemsnit tabte knap 47 pct. af deres opsparing,« siger Ellen Dalsgaard Zdravkovic.

Mange, men små opsparinger

De godt 43 milliarder kroner, der kan hæves fra SP, er fordelt på næsten tre millioner opsparere. Samlet set er der tale om en stor sum penge, men for langt de fleste kontohavere er der tale om forholdsvis små opsparinger.

Over halvdelen har mindre end 15.000 kr. stående på deres SP-konto, og færre end hver tiende har sparet over 25.000 kr. op. Og antallet, der har en opsparing på over 100.000 kr. ligger langt under en promille. Pengene i SP er altså relativt jævnt fordelt mellem opsparerne.

Opsparing i SP fordelt efter størrelse

Opsparing	Antal personer
0-5.000 kr.	581.000
5-10.000 kr.	324.000
10-15.000 kr.	588.000
15-20.000 kr.	847.000
20-25.000 kr.	390.000
25-30.000 kr.	124.000
30-50.000 kr.	88.000
50-100.000 kr.	11.000
Mere end 100.000 kr.	1.000
I alt	2.953.000

Kilde: ATP 2009. Antal pr. ultimo 2008. Opgørelse ekskl. SP-konti hos andre forvaltere.

Den Særlige Pensionsopsparings historie

- 1998** SP blev oprettet under navnet Den Midlertidige Pensionsordning. Med ordningen blev opkrævet 1 pct. af bruttoindkomsten. De opkrævede beløb blev indsat på individuelle konti hos ATP og kunne hæves, når kontohaveren nåede folkepensionsalderen.
- 1999** SP blev gjort permanent. De opkrævede bidrag blev herefter omfordelt i forhold, så alle fik det samme indsat på deres konto uanset indkomst. Kun omfanget af beskæftigelse havde betydning for beløbets størrelse.
- 2002** Omfordelingselementet i SP blev afskaffet med tilbagevirkende kraft fra og med 2001. Herefter svarede de beløb, der blev indsat på den enkeltes konto til de beløb, den enkelte havde indbetalt.
- 2004** Bidragsindbetalingerne til SP blev suspenderet for 2004 og 2005. Suspensionen er opretholdt lige siden.
- 2005** Den enkelte kontohaver fik mulighed for 1) at lade ATP administrere SP som hidtil, 2) selv at placere sit indestående via den nyåbnede Folkebørs, 3) at flytte indestående til en anden forvalter og 4) at flytte opsparing i LD til SP.
- 2009** Det bliver ifølge det politiske forlig i en periode muligt at hæve sine SP-midler, selvom man ikke har nået pensionsalderen. Den mulighed vil gælde fra 1. juni 2009 til 31. december 2009.

Sådan hæver man sin SP

Et flertal i Folketinget har indgået en politisk aftale om, at SP-midler skal kunne hæves i perioden fra 1. juni 2009 og frem til 31. december 2009.

Det er dog endnu ikke muligt at hæve sin SP. Loven, der skal gøre det muligt, er hverken fremsat eller vedtaget endnu.

Hæves SP-midlerne vil de første 15.000 kr. blive beskattet med 35 pct. Beløb herover vil blive beskattet med 50 pct. Man vil kun kunne hæve hele sin SP-opsparing.

Der vil blive opbygget en enkel og simpel procedure, som kan anvendes af dem, der ønsker at hæve deres SP-penge. De nærmere detaljer kendes først, når den nødvendige lovgivning er faldet på plads.

Det er alene SP-indeståender, der vil kunne hæves. Beskæftigelsesministeriet har tilkendegivet, at penge fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond, som er eller bliver flyttet til SP, ikke indgår i de beløb, der kan hæves.

SP bliver ikke nedlagt. Efter aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti vil SP blive bevaret som ramme omkring de midler og konti, som ikke bliver hævet, og med henblik på eventuelt at kunne modtage nye indbetalinger, hvis det måtte blive aktuelt på et senere tidspunkt.

► SP-opsparing fordelt på køn og kommune

I pensionsssammenhæng er det almindelige billede, at mænds opsparing er langt større end kvinders. Det mønster findes også i SP, men det er ikke særligt udtalt: I gennemsnit har mænd en opsparing på godt 15.500 kr. mens kvinder har en opsparing på knap 12.500 kr.

På samme måde med den geografiske spredning. Normalt er pensionsopsparingerne i kommuner som Hørsholm og Rudersdal mange hundrede procent større end det, der kan præsteres andre steder i landet.

Og de største SP-opsparinger findes da også i Hørsholm og Rudersdal. Men der er ikke mange hundrede procent stør-

re end andre steder. Med et gennemsnit på godt 20.000 kr. pr. SP-kontohaver ligger disse kommuner på det dobbelte af Københavns Kommune, der ligger i bunden af SP-opsparingen med i gennemsnit godt 10.000 kr.

En væsentlig forklaring på de relativt små forskelle er, at SP-indbetalingerne i 2 ud af de 6 år, hvor der er indbetalt til ordningen - årene 1999-2000 - blev omfordelt fra højt- til lavtlønnede. Alle, der arbejdede lige meget, fik indbetalt det samme på deres konto - uanset, hvad deres løn var.

Yderligere informationer om SP-opsparinger - f.eks. kommune for kommune - kan findes i presserummet på www.atp.dk